

BOŽIA ŠKOLA V ZÁHRADE EDEN

TEXTY NA TENTO TÝŽDEŇ

1Moj 2,7–23; 1Moj 3,1–6; 2Pet 1,3–11; 2Pet 2,1–17; Heb 13,7.17.24

ZÁKLADNÝ TEXT

²⁰Pán vám síce dával chlieb úzkosti a vodu útlaku, ale tvoj učiteľ sa už neschová. Na vlastné oči uvidíš svojho učiteľa ²¹a na vlastné uši budeš počuť za sebou slovo: „Toto je cesta, kráčajte po nej!“, hoci ty by si chcel ísť napravo alebo naľavo. (Iz 30,20.21)

Biblia sa začína príbehom stvorenia, pokušenia a pádu do hriechu. Jeho hlavnými postavami sú: Boh, Adam, Eva a had. Dej sa odohráva v nádhernej rajskej záhrade nazvanej Eden. Jednotlivé udalosti po sebe logicky nasledujú. Boh stvoril svet a dal Adamovi a Eve určité príkazy. Adam a Eva však zhrešili a boli vyhnaní z Edenu.

Hneď od prvého dňa svojho života ľudia vstúpili do veľkej Božej školy, kde sa mali od svojho nebeského Otca a veľkého Učiteľa učiť poznávať život, jeho zmysel a smerovanie. Bližší pohľad na tento príbeh v kontexte témy Božej výchovy nám odhalí nové súvislosti, ktoré môžu byť aktuálne aj pre nás dnes. „Spôsob výchovy ustanovený na počiatku sveta má byť pre človeka po celý čas vzorom. V Edene, v domove našich prvých rodičov, bola založená vzorová škola na znázornenie princípov výchovy. Edenská záhrada bola učebňou, príroda učebnicou, sám Stvoriteľ učiteľom a rodičia ľudskej rodiny žiakmi.“ (Vých 17; Ed 20)

Pán Boh bol zakladateľom, riaditeľom a učiteľom v tejto prvej škole. Ako však vieme, Adam a Eva si napokon vybrali iného učiteľa a naučili sa niečo zlé. Čo sa stalo? Prečo sa to stalo? Čo sa z toho príbehu môžeme naučiť o výchove?

PRVÁ ŠKOLA

²⁶Boh povedal: Utvorme človeka na svoj obraz, na svoju podobu. Nech ľudia vládnu nad morskými rybami, nebeským vtáctvom, dobytkom, nad celou zemou a nad všetkými plazmi, čo sa hýbu po zemi. ²⁷Boh stvoril človeka na svoj obraz; na Boží obraz ho stvoril. Stvoril ich ako muža a ženu. ²⁸Boh ich požehnal a povedal im: Plodte sa a množte sa, naplňte zem a podmaňte si ju! Panujte nad morskými rybami, nad nebeským vtáctvom a nad všetkou zverou, čo sa pohybuje na zemi! (1Moj 1,26–28)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Záhradu asi málokedy vnímame ako školskú triedu. Náš pohľad sa však zmení, keď bude touto záhradou Eden, plný neporušeného bohatstva Božieho stvorenia. Dnes si sotva vieme predstaviť, čo všetko sa museli naučiť dokonalé ľudské bytosti priamo od svojho Stvoriteľa.

Prečítaj si časť 1Moj 2,7–23 v kontexte úvodných veršov (1Moj 1,26–28). Aký zámer mal Boh, keď človeka stvoril, umiestnil ho v záhrade Eden a poveril jej správou?

Boh stvoril muža a ženu na svoj obraz. Dal im domov a zmysluplnú prácu. V tomto prípade šlo o ideálny vzťah medzi učiteľom a žiakom. Boh poznal ľudské schopnosti, pretože človeka stvoril. Učil ľudí tak, aby aj oni poznali svoj potenciál a vedeli ho využívať na požehnanie svojej aj svojho okolia.

Boh dal človeku zodpovednosť za záhradu. Zároveň chcel, aby bol šťastný. Zdá sa, že šťastie mal človek prežívať aj v spojení so zodpovednosťou, ktorú mu Boh zveril. Veď napokon, kto necíti uspokojenie a radosť, keď sa mu podarí splniť zverenú úlohu? Boh poznal srdce človeka. Vedel, čo ľudia potrebujú, aby prosperovali. Preto dal človeku za úlohu starať sa o záhradu. „Hospodin, Boh, vzal človeka a umiestnil ho v záhrade Eden, aby ju obrábal a strážil.“ (1Moj 2,15) Keďže poznáme iba svet hriechu a smrti, sotva si vieme predstaviť, čo pre ľudí práca znamenala a čo sa naučili pri starostlivosti o ich „záhradný domov“.

V 1Moj 2,19–23 čítame, že Boh stvoril zvieratá a potom aj Evu ako Adamovu manželku. Boh vedel, že Adam potrebuje spoločenstvo a rovnocennú pomoc, preto stvoril ženu.

Boh tiež vedel, že človek potrebuje blízke spoločenstvo s ním, preto na to vymedzil v záhrade Eden priestor. To všetko svedčí nielen o Božej láske k ľudstvu, ale aj o skutočnosti, že Boh mal hneď od počiatku určitý zámer s človekom aj so svetom. Vzhľadom na veľký rozdiel medzi našim životom a životom v záhrade Eden si nevieme predstaviť, ako sa tam ľuďom žilo. Ale môže byť zaujímavé popustiť uzdu fantázii a skúsiť si to aspoň trochu predstaviť.

APLIKÁCIA

- **Aj keď je Eden pre nás vzdialenou minulosťou, z prírody sa môžeme učiť stále. Čo konkrétne sa môžeš z prírody naučiť o Bohu, o sebe a o druhých? V čom je naopak táto Božia „učebnica“ už poškodená hriechom? Aký úžitok môžeš mať z toho, keď sa na prírodu pozeráš cez Písmo?**

DOTIERAVÝ HAD

¹Had bol najľstivejší zo všetkých poľných zvierat, ktoré utvoril Hospodin Boh. Povedal žene: Naozaj vám Boh zakázal jesť zo všetkých stromov záhrady? ²Žena mu odpovedala: Ovocie zo stromov v záhrade jesť smieme, ³ale o ovocí stromu, ktorý je uprostred záhrady, Boh povedal: Nejedzte z neho, nedotknite sa ho, aby ste nezomreli. (1Moj 3,1–3)

Mnohí učitelia sa tešia zo zariaďovania triedy pre žiakov: pripravujú nástenky, ukladajú pomôcky alebo usporadúvajú lavice podľa svojich zámerov. Aj Pán Boh mal určitú predstavu o svojej učebni v záhrade Eden. Vidíme, s akým záujmom a pozornosťou pripravoval pre Adama a Evu prostredie určené nielen na život, ale aj na poznávanie a ich výchovu. Chcel, aby boli obklopení krásou. Každá kvetina, každé zviera i každý strom ponúkali Adamovi a Eve príležitosť dozvedieť sa viac o svojom Stvoriteľovi.

Medzi druhou a tretou kapitolou Prvej Mojžišovej knihy nastáva neočakávaný obrat. Dovtedy sa dozvedáme len o všetkom dobrom, čo Boh stvoril s určitým zámerom. Pri čítaní prvých veršov tretej kapitoly si začneme uvedomovať, že Boh dal človeku slobodnú vôľu. Had je predstavený ako „najľstivejší zo všetkých poľných zvierat“. Tým nastáva odklon od dovtedy používaného jazyka. Kým v predchádzajúcich kapitolách ako refrén zaznievali prídavné mená „dobré“ a „veľmi dobré“, ktoré opisovali Božie stvorenie, pri zmienke o hadovi sa tón a jazyk menia. Slovo „najľstivejší“ sa prekladá aj ako „najchytrejší“ (Roh). Do toho, čo bolo dosiaľ dokonalé a bez chyby, vstupuje zrazu negatívny prvok. Prvá Mojžišova kniha predstavuje Boha ako úplný opak tejto „prefíkanosti a ľsti“. Boh veľmi jasne a jednoznačne vyjadruje, čo očakáva od Adama a Evy. Z Božieho príkazu v 1Moj 2,16.17 vieme, že im dal dôležité pravidlo, ktoré mali dodržať – nesmeli jesť zo zakázaného stromu.

Zo všetkého, čo sa môžeme z tohto príbehu naučiť, vyniká jedno: Adam a Eva boli stvorení ako slobodné morálne bytosti, ktoré si mohli zvoliť medzi poslušnosťou a neposlušnosťou. Hneď od začiatku, teda ešte vo svete bez hriechu, vnímame realitu slobodnej vôle človeka.

Sústred' sa teraz na rozhovor medzi hadom a Evou (1Moj 3,1–6). Had (neskôr v Písme stotožnený so Satanom) sa v tejto chvíli stavia do roly nového „učiteľa“, ktorý chce ľudí poučiť o živote. Ako vnímaš informácie, ktoré dal Eve? Ako sa následkom toho zmenil pohľad Evy na strom poznania dobra a zla?

V 1Moj 2,17 Boh Adamovi povedal, že ak bude jesť zo stromu, „určite zomrie“. Keď Eva v 1Moj 3,3 tento príkaz zopakovala, nevyjadřila ho tak silno. Vynechala slovo „určite“. V 1Moj 3,4 si had opäť berie slovo a vyjadřuje úplný opak toho, čo povedal Boh. Zdá sa, že hoci sa Eva v záhrade učila od Boha, to, čo sa naučila, nebrala tak vážne, ako mala. Vidíme to práve v jazyku, ktorý použila.

- Na základe čoho vyhodnocuješ, koho slová a názory sú pre teba dôveryhodné? Od koho si ochotný sa v živote „učiť“ a od koho nie? Ako reaguješ, keď niekto spochybňuje to, čo si dovtedy vnímal ako jasnú Božiu vôľu? Čo môžeš urobiť preto, aby si nepodľahol rôznym klamstvám a konšpiračným teóriám?

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

APLIKÁCIA

NEÚPLNÁ PRAVDA

4No had žene povedal: Nie, určite nezomriete! **5**Boh totiž vie, že v deň, keď budete z neho jesť, otvoria sa vám oči a budete ako Boh, budete poznať dobro i zlo. **6**Žena videla, že by bolo dobre jesť zo stromu, lebo strom je na pohľad lákavý a na získanie múdrosti vábivý. Vzala z jeho ovocia, jedla, potom dala aj svojmu mužovi, ktorý bol s ňou, a jedol aj on. (1Moj 3,4–6)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Včera sme povedali, že napriek jasnému Božiemu príkazu Eva zmiernila to, čo im Boh povedal. Zistili sme to z jej slov. Aj keď to, čo im Boh povedal, pochopila správne, očividne to nebrala dosť vážne. Následky jej konania boli katastrofálne.

Keď sa Eva stretla s hadom, (nepresne) zopakovala, čo im Boh povedal o strohoch v záhrade (1Moj 3,2.3). Táto správa nebola pre hada novinkou. Had zákaz poznal, a preto bol veľmi dobre pripravený prekrútiť ho a Evu nachytať.

Uvažuj o texte z úvodu (1Moj 3,4–6). Had otvorene poprel, čo Boh povedal. Ktoré z jeho slov, podľa vás, spôsobili, že sa Eva nechala podviesť? Aké princípy pritom had zneužil?

Keď had povedal Eve, že časť jej vyjadrenia nie je pravdivá, Eva sa mohla ísť poradiť s Bohom. Toto bolo krásne na výchove v Edene. „Žiaci“ mohli ísť priamo za svojím Mocným Učiteľom. Dnes si to už ani nevieme predstaviť. Namiesto toho, aby od hada utiekla a vyhládala Božiu pomoc, nechala sa ovplyvniť slovami hada. Skutočnosť, že Eva hadovi uverila, je svedectvom o jej pochybnostiach o Bohu a jeho príkazoch.

Zamysli sa nad zradnou iróniou. Had povedal, že ak budú jesť zo stromu, budú „ako Boh“ (1Moj 3,5). Ale nehovorí text 1Moj 1,27, že už boli ako Boh?

Medzitým vstupuje do zložitého deja aj Adam. „Adam pochopil, že jeho žena prestúpila Božie prikázanie tým, že nedbala na jediný Boží zákaz, ktorý im dal Boh, aby vyskúšal ich vernosť a lásku. V jeho mysli prebiehal strašný zápas. Vyčítal si, že Eve dovolil vzdialiť sa od neho. Skutok sa už stal; bude sa musieť rozlúčiť s tou, ktorá mu bola príjemnou spoločníčkou. Dopustí to?“ (PP 56; PP /sk/ 34) Napriek tomu, že si uvedomoval rozdiel medzi dobrom a zlom, urobil nesprávne rozhodnutie.

APLIKÁCIA

- **Satanove tvrdenia zneli na prvé počutie veľmi rozumne a logicky. Mohlo sa zdať, že mu vlastne ide o dobro ľudí. Je vôbec pre nás možné, aby sme rozpoznali satanove lži, ktorými sa nás snaží premyslene oklamať? Ako sa ti to darí v každodennom živote? Čo ti v tom pomáha?**

OBNOVA STRATENÉHO

³Jeho božská moc nám darovala všetko potrebné pre život a nábožnosť, keď sme poznali toho, ktorý nás povolal vlastnou slávou a konajúcou mocou. ⁴Tým nám daroval vzácne a veľmi veľké prislúbenia, aby ste prostredníctvom nich mali účasť na Božej prirodzenosti a unikli záhube, ktorú vo svete spôsobuje žiadostivosť. ⁵Práve preto sa všemožne usilujte a pridávajte k viere cnosť, k cnosti poznávanie...“ (2Pet 1,3–5)

Keď sa Adam a Eva rozhodli hada poslúchnuť, čelili aj tomu – okrem množstva ďalších následkov –, že budú musieť odísť z Božej záhrady, ktorá im bola súčasne triedou, kde sa pod vedením Darcu života vzdelávali pre život. O čo všetko prišli Adam a Eva pre svoj hriech! Satanovým pôsobením sa zmenil ich pohľad na Boha, seba aj svet. Ich poznanie a vnímanie sveta sa v dôsledku hriechu výrazne skreslilo a pokrivilo.

Pred pádom do hriechu mal Boh spôsob, ako sa s ním mohli Adam a Eva stretávať, spoznávať jeho charakter, jeho dobrotu a lásku. Po vyhnaní z raja to však Boh s ľuďmi nevzdal. Bol ochotný byť aj naďalej ich učiteľom, ktorý sa usiloval o dva základné ciele: (1) pomôcť im opätovne spoznávať Boží charakter a (2) obnoviť v nich Boží obraz.

Uvažuj o úvodnom texte (2Pet 1,3–5), kde sa hovorí o Ježišovi, ktorý nás svojím životom a svojou obeťou znova priviedol do blízkeho spoločenstva s naším Stvoriteľom, vďaka ktorému sme dostali „všetko potrebné pre život a nábožnosť“. Čo konkrétne si pod tým predstavíte?

V súvislosti so všetkým, čo ľudia stratili odchodom z rajskej záhrady, nás tieto verše povzbudzujú a ukazujú, čo všetko môžeme opäť získať. Dobrou správou je, že vďaka Ježišovi a plánu vykúpenia nie je všetko stratené. Máme nádej na obnovu a spasenie. Tým, že sme poznali nášho Záchrancu (v. 3), máme znova jedinečnú možnosť bližšie poznávať aj nebeského Otca. Od neho sa môžeme znovu učiť, poznávať ho aj jeho plán pre nás, a v tomto poznávaní rásť (v. 5). To je tá najlepšia škola, v ktorej sú ľudia vedení k Ježišovi, k poznávaniu toho, čo pre nás urobil, a k obnove toho, čo ponúka.

Napriek tomu, že fyzicky nemôžeme byť v Božej prítomnosti, ako Božie deti môžeme neustále spoznávať jeho dobrotu a lásku. Modlitbou, službou a štúdiom jeho Slova môžeme prichádzať k Bohu rovnako ako Adam a Eva v Edene.

- **Čo si sa naučil o Bohu, o sebe a druhých vďaka tomu, že Ježiš bol za človeka ochotný položiť svoj život? V čom ťa táto škola posunula ďalej?**

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

APLIKÁCIA

OCHOTA UČIŤ SA

⁹Pán však vie vytrhnúť nábožných z pokušenia a nespravodlivých ponechať až do dňa súdu a potrestať, ¹⁰a to najmä tých, čo sa uberajú za telom s nečistými žiadosťami a pohrdajú autoritou. Sú to samolúbi bezočivci, neboja sa rúhať duchovným bytostiam. (2Pet 2,9.10)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Niektorí žiaci sú v triede považovaní za „prirodzene múdrych“. Aj bez učenia majú vynikajúce známky. Ľahko si všetko zapamätajú. Vyzerá to, akoby sa informácie na nich doslova „lepili“, kým iní žiaci sa trápia. Texty 2. Petrov list 1. a 2. kapitola ukazujú, že poznanie o Kristovi majú rovnakú šancu získať všetci, ktorí sa o to budú so záujmom usilovať. Zároveň však poukazujú aj na nebezpečenstvo pre tých, ktorí sú takto „nadaní“. Už od čias Adama a Evy mávame ako ľudia pocit, že všetkému sami dobre rozumieme a že už nám preto nikto nemá čo hovoriť, ako máme veci vidieť, chápať a robiť. Naši prarodičia odmietli Boha ako svojho múdreho učiteľa, pretože boli presvedčení, že sú dosť múdri aj bez neho. Odmietli jeho autoritu, pretože si viac cenili vlastný názor.

Prečítaj si text 2Pet 2,9.10. Aké myšlienky tu Peter vyjadril? Prečo máme ako hriešni ľudia problém rešpektovať nad sebou nejakú autoritu, ktorá by nám ukazovala, čo je správne?

Všimni si, čo píše Peter v 10. verši o tých, ktorí opovrhujú autoritou. Považujú sa za natolko múdrych, že sa už v živote nepotrebujú od nikoho nič učiť – ani od iných veriacich (pozri aj Heb 13,7), akokoľvek skúsených, ani od najväčšieho Učiteľa.

Adam a Eva sa vo svojom živote v určitom bode rozhodli neposlúchnuť Božiu autoritu a prestali Boha rešpektovať. Ich priestupok bol taký zlý preto, že bol v priamom rozpore s tým, čo im povedal Boh ako najvyššia múdra autorita. Vo svojej „múdrosti“ neboli schopní vidieť, že akokoľvek obmedzujúco mohol Boží príkaz vyznievať, dal im ho pre ich vlastné dobro.

APLIKÁCIA

- **Uvažuj o tom, aké autority v živote prijímaš a rešpektuješ. Ako veľmi si ceníš vlastnú múdrosť, vzdelanosť, logické myslenie a zdravý úsudok? Od koho si ochotný učiť sa?**

PODNETY NA ZAMYSLENIE

„Adam a Eva neboli len deťmi pod Božím otcovským dohľadom, boli aj žiakmi, ktorým vševedúci Tvorca dával rady. Navštevovali ich anjeli a smeli sa stretávať aj so Stvoriteľom. Silu čerpali zo stromu života a ich rozumové schopnosti boli len o niečo menšie než schopnosti anjelov. Tajomstvá viditeľného vesmíru – *divy toho, ktorý je dokonalá múdrosť* (Jób 37,15) – im poskytovali nevýčerpateľný prameň poučenia a blaha. Prírodné zákony a javy, ktoré človek skúma šesťtisíc rokov, im objasnil večný Stvoriteľ a Udržiavateľ všetkého. Zhovárali sa s listom, kvetom i so stromom a pri každom spoznávaní tajomstvo ich života. Adam sa stretával s každým živým tvorom – od obrovitého leviatana, čo plával vo vodách, až po nepatrného motýľa poletujúceho v slnečnom svite. Adam dal každému tvorovi meno a pri každom z nich si všimal povahu a zvyklosti. Božia sláva na nebi, nespočetné svety v súladnom kolobehu, let oblakov, tajomstvo svetla a zvuku, dňa a noci – to všetko smeli naši prarodičia poznávať. Na každom lístočku v lese, na skalách vrchov, na žiariacej hviezde, na zemi, vo vzduchu a na oblohe bolo napísané Božie meno. Oslovoval ich poriadok a súlad stvorenia, ktorý im svedčil o večnej múdrosti a moci Tvorcu. Ustavične nachádzali nové pôvaby, ktoré im v srdci vyvolávali ozvenu hlbokej lásky a prebúdzali v nich stále nové prejavy vďačnosti.“ (PP 50.51; PP /sk/ 30)

NÁMETY NA SPOLOČNÉ UVAŽOVANIE

1. Boh pôvodne zamýšľal, aby boli škola a práca príležitosťami, kde by sa ľudia mohli stretávať s ním a s jeho stvorením. Myslíte si, že tento Boží zámer dodnes platí? Ako môžeme Boha spoznávať v našej práci (v platenom zamestnaní, dobrovoľníctve, službe atd.)?
2. Keď pomyslíme na satanovu lešť v rajskej záhrade, môžeme byť ľahko frustrovaní našou ľudskou slabosťou. Adam a Eva vedeli, že Boh je blízko. Napriek tomu akceptovali hadovu polopravdu. Ako môžeme my, ktorí nie sme Bohu tak fyzicky blízko, prijímať od neho silu na prekonanie pokušenia?
3. Uvažujte o otázke autority. Prečo je také dôležité rešpektovať ju? Čo sa stane, keď hranice autority nie sú jasné? Ako sa dá zneužiť autorita? Ako reagujeme, keď sa to stane?